

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2095/2020
12.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ксенија Поповић, адвокат у ..., против туженог Кристал ДОО Београд – Обреновац, улица Милоша Обреновића број 155, чији је пуномоћник Драган С. Радојчић, адвокат у ..., ради утврђења постојања радног односа, накнаде зараде и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1591/18 од 29.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 12. новембра 2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија туженог се **УСВАЈА**, пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1591/18 од 29.01.2020. године преиначује у делу првог става изреке, тако што се преиначује пресуда Основног суда у Обреновцу П1 15/17 од 07.12.2017. године у првом ставу изреке и одбија тужбени захтев да суд утврди да је тужилац АА као запослени дана 27.07.2010. године засновао радни однос на неодређено време код туженог Кристал ДОО Београд као послодавца, на пословима ..., и да је то тужени дужан признати и трпети да се тужилац на основу пресуде пријави као радник туженог код надлежног Фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Образложење

Основни суд у Обреновцу је донео пресуду П1 15/17 дана 07.12.2017. године којом је у првом ставу изреке утврдио да је тужилац као запослени дана 27.07.2010. године засновао радни однос на неодређено време код туженог као послодавца, на пословима ..., што је тужени дужан признати и трпети да се тужилац на основу те пресуде пријави као радник туженог код надлежног Фонда за пензијско и инвалидско осигурање, у другом ставу изреке обавезао туженог да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати за претрпљене физичке болове износ од 150.000,00 динара, за душевне болове због умањења животне активности 200.000,00 динара и за претрпљени страх 150.000,00 динара, све са законском затезном каматом од доношења пресуде до исплате, те да тужиоцу на име неисплаћених зарада и накнада зарада исплати новчане износе од 21.600,00 динара за октобар 2010. године, по 42.000,00 динара за новембар, децембар 2010. године, јануар и фебруар 2011. године и 17.612,00

динара за март 2011. године, са законским затезним каматама како је одређено у трећем ставу изреке, и обавезао је туженог да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 366.050,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, у четвртном ставу изреке.

Апелациони суд у Београду је донео пресуду Гж1 1591/18 дана 29.01.2020. године којом је у првом ставу изреке одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Обреновцу П1 15/17 од 07.12.2017. године у првом, другом, трећем и у делу четвртог става изреке којим је одлучено о трошковима парничног поступка у износу од 366.050,00 динара, у другом ставу изреке преиначио је решење о трошковима парничног поступка садржано у четвртном ставу изреке првостепене пресуде у делу којим је одлучено о законској затезној камати, и одбио је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, у трећем ставу изреке.

Против наведене другостепене правноснажне пресуде је тужени изјавио благовремену ревизију којом пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку и због погрешене примене материјалног права. Тужени се у ревизији позива и на разлоге за посебну ревизију, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Ревидент предлаже да ревизијски суд усвоји ревизију и преиначи пресуду Апелационог суда у Београду Гж1 1591/18 или да исту укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење. Међутим, разлози ревизије тичу се утврђења да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог. У преосталом делу ревидент не истиче разлоге због којих побија правноснажну другостепену одлуку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 .... 18/2020, у даљем тексту ЗПП) и нашао да је ревизија туженог основана. На такав начин одлучено је по ревизији тужиоца у границама ревизијских разлога и у границама у којима ревидент побија другостепену пресуду, које се свде на одлуку којом је другостепени суд одбио жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Обреновцу П1 15/17 од 07.12.2017. године у првом ставу изреке. У том делу је ревизија дозвољена по одредби члана 441. ЗПП, те ревизијски суд није разматрао наводе ревизије који се тичу дозвољености ревизије по одредби члана 404. ЗПП.

Побијана пресуда донета је без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Побијана пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињеном у поступку пред другостепеним судом како то наводи ревидент, али је у побијаном делу којим је одлучено о тужбеном захтеву за утврђење да је тужилац засновао радни однос на неодређено време, као запослени код туженог као послодавца дана 27.07.2010. године, на одређеним пословима, што би тужени био дужан признати и трпети да се тужилац на основу пресуде пријави као радник туженог код надлежног Фонда за пензијско и инвалидско осигурање - донета погрешном применом материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, на коме су засноване првостепена и другостепена пресуда, тужилац је по основу усменог уговора о раду ступио на рад код туженог 27.07.2010. године, по споразуму да ће тужилац обављати послове ... за зараду од 42.000,00 динара са пуним радним временом, ког дана је тужилац и ступио на рад код туженог. Дана 13.10.2010. године је тужилац претрпео повреду на раду у обављању својих редовних послова, којом приликом је задобио тешку телесну повреду – прелом леве потколенице, због чега је трпео физичке болове, страх и душевне болове због умањења животне активности, у интензитету, обиму и трајању како је то ближе утврђено. Тужилац од дана повређивања до марта 2011. године није радио због настале повреде, а тужени му није исплатио припадајућу зараду, нити накнаду зараде.

На основу тако утврђеног чињеничног стања су нижестепени судови закључили да је основан тужбени захтев за утврђење да је тужилац почев од 27.07.2010. године у радном односу код туженог на неодређено време, од 27.07.2010. године до дана повређивања 13.10.2010. године и обавезали су туженог да тужиоцу исплати припадајућу зараду и накнаде зараде за период од октобра 2010. до марта 2011. године, према уговореном износу зараде са пуним радним временом. Нижестепени судови су закључак о основаности тужбеног захтева за утврђење да је тужилац као запослени код туженог као послодавца засновао радни однос на неодређено време 27.07.2010. године засновали на одредби члана 32. Закона о раду, којим је прописано да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад у писаном облику, а ако послодавац и запослени не закључи уговор о раду на наведени начин, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Међутим, полазећи од одредбе члана 194. став 1. ЗПП, да тужилац може у тужби да тражи да суд само утврди постојање, односно непостојање неког права или правног односа, као опште одредбе о могућности подношења тужбе са утврђујућим тужбеним захтевом, погрешно су закључили да је без значаја околност да је тужилац тужбу са тим тужбеним захтевом поднео по протеку рока из одредбе члана 195. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05 и 54/09) која је била на снази 13.10.2010. године. Том одредбом је прописано да, када је запослени сазнао за повреду права, може да покрене спор пред надлежним судом, а рок за покретање спора јесте 90 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права. Нижестепени судови без основа у одредбама Закона о раду, а и у процесним одредбама из Закона о парничном поступку на које се позивају, налазе да тужба за утврђење да је тужилац у радном односу код туженог као запослени код послодавца није везана за рок. Напротив, према конкретним околностима, тужилац је за повреду права на заснивање радног односа у складу са законом сазнао 27.07.2010. године, када је ступио на рад уз изостанак писменог уговора о раду, а свакако 13.10.2010. године када је његов фактички рад код туженог престао као последица повређивања на раду и од када му тужени није исплаћивао зараду и накнаду зараде као запосленом, те од тада, 13.10.2010. године као дана коначног сазнања за повреду права у вези са радом тужилац је морао да покрене спор за утврђење да је засновао радни однос на неодређено време код туженог дана 27.07.2010. године, у прописаном року од 90 дана, који рок је протекао пре подношење тужбе. Према томе, није основан тужбени захтев да суд по тужби поднетој по протеку законом утврђеног рока, утврди да је тужилац у својству запосленог код туженог као послодавца засновао радни однос на неодређено време 27.07.2010. године и последично да је тужени дужан то трпети, као и да се

тузилац са таквим својством пријави код надлежног Фонда за пензијско и инвалидско осигурање, јер је тузилац изгубио право за такву судску заштиту.

Са тих разлога је ревизија усвојена, другостепена пресуда у наведеном побијаном делу преиначена тако што је преиначена и првостепена пресуда у првом ставу изреке, и одбијен је тужбени захтев за наведено утврђење радно-правног статуса тужиоца код туженог, на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП.

Преиначење другостепене пресуде у наведеном побијаном делу није било од значаја за одлуку о трошковима поступка у смислу одредаба члана 165. став 4. ЗПП, с обзиром на успех странака у спору у односу на укупан предмет спора.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић